

Energie Verslag Nederland 1993

Elektriciteitsproductie

Amer-9	2
Besluit tot oprichting van NEEDIS	2
Exergieproefproject	2
Gedooftatus Dodewaard	2
Import stroom uit IJsland	3
Import stroom uit Noorwegen	3
Koppeling stroomnetten Nederland en België	3
Schadeclaim EZH bij EZ in verband met Maasvlakte-centrale	4
Stadsverwarming Amsterdam Zuid-Oost	4
Steun van Sep voor Roemeense energievoorziening	4
Verbouwing Borssele-centrale	4
Vliegassdepot	5
Warmte/kracht-centrale RoCa-3	5

Amer-9

Op 1 juli wordt eenheid 9 van de Amercentrale van EPZ bij Geertruidenberg in gebruik genomen. De Amer-9 is met een maximaal elektrisch vermogen van 600 MW de grootste op poederkoolgestookte warmte/kracht- eenheid van Nederland. De eenheid lost twee oudere van elk 223 MW af. De bouw is in 1988 begonnen en heeft ongeveer 1,2 miljard gulden gekost. Ter beperking van de uitstoot van schadelijke stoffen is de eenheid uitgerust met onder andere een rookgasontzwavelingsinstallatie, vliegsvangers en low-NO_x-branders. De PNEM neemt de distributie van de warmte richting tuinders en woningen voor haar rekening.

Besluit tot oprichting van NEEDIS

Initiatiefnemer Sep neemt op 1 juli 1993 samen met Gasunie en het Ministerie van Economische Zaken het besluit tot oprichting van de stichting NEEDIS. NEEDIS staat voor Nationaal Energie en Efficiency Data Informatie Systeem. NEEDIS zal een consistent raamwerk bieden voor opname van energiegerelateerde data en kengetallen, dat ondersteuning kan bieden bij het initiëren en/of evalueren van activiteiten op het gebied van energiebesparing. Met NEEDIS kunnen de huidige problemen bij monitoring van beleid, zoals verschillend gehanteerde begrippen en anders geïnterpreteerde definities, worden voorkomen.

Exergieproefproject

Het Knooppunt Arnhem-Nijmegen, of de VINEX-lokatie KAN, fungeert als proefkoning in een project op het gebied van ruimtelijke ordening. Het project dient drie doelen: ten eerste de versterking van de stedelijke functie van de regio, ten tweede de minimalisering van de mobiliteit en als laatste de handhaving of uitbreiding van het aanwezige natuurgebied. Ook wordt onderzocht in hoeverre bij de ruimtelijke inrichting van een gebied een integrale energievoorziening kan worden gerealiseerd. Daarbij is de exergiebenadering het uitgangspunt. Dat betekent dat gestreefd wordt energieverlies en kwaliteitsverlies te voorkomen, onder andere door het gebruik van de restwarmte van elektriciteitscentrales en de industrie voor stadsverwarming. Voor het exergie-onderdeel is een werkgroep samengesteld bestaande uit medewerkers van de Sep, EnergieNed, EPON en lokale distributiebedrijven. Ook de Ministeries van VROM en EZ zijn betrokken bij het project, zoals aangekondigd in SEV II. In 1993 wordt een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden en belemmeringen bij het realiseren van de exergie-uitgangspunten. De resultaten moeten leiden tot adviezen in 1994 aan de Interbestuurlijke Begeleidingscommissie Knooppunt Arnhem-Nijmegen.

Gedoogstatus Dodewaard

Op 29 mei 1992 vernietigde de Raad van State de bestaande vergunning voor de kerncentrale Dodewaard. De Raad van State meent dat bij de vergunningverlening ten onrechte de geëigende inspraakprocedures zijn ontdoken. Bovendien is bij de vergunningverlening en in het veiligheidsrapport onvoldoende rekening gehouden met recente inzichten. De overheid verleent de centrale in 1993 een gedoogstatus terwijl gewerkt wordt aan een nieuwe vergunning en de bijbehorende milieu-effect rapportage. De Stichting Natuur en Milieu en Vereniging Milieudefensie vragen in mei 1993 de

Raad van State deze gedoogvergunning te schorsen. SNM en VMD menen dat een tijdelijke gedoogvergunning alleen gerechtvaardigd is als een valide vergunning spoedig beschikbaar is. De Raad van State stelt echter dat er geen zwaarwegende belangen zijn om de centrale te sluiten en dat het probleem rond de vergunning niets van doen heeft met de veiligheid in en rond de kerncentrale Dodewaard.

Import stroom uit IJsland

De elektriciteitsbedrijven EPON en PGEM en het bedrijf NFK Kabel zijn optimistisch: uit een eerste studie in samenwerking met de IJslandse stad Reykjavik blijkt dat het mogelijk is met een zeer lange kabel waterkrachtstroom te betrekken uit IJsland. Er kan gebruik worden gemaakt van bestaande waterkrachtcentrales en nieuwbouwplannen van het IJslandse elektriciteitsbedrijf. Het zou gaan om import van 10% van het Nederlandse elektriciteitsverbruik. Wel lijkt de stroomprijs door hoge kapitaallasten fors hoger te worden. Met vervolgonderzoek wil men kijken wat hieraan te doen is.

Import stroom uit Noorwegen

In 1993 sluit EDON een principe-overeenkomst met het Noorse elektriciteitsbedrijf SørKraft over de import van waterkrachtstroom. Vanaf 1995 zou de stroom via een onderzeese kabel naar de Eemshaven moeten worden getransporteerd. Op grond van de elektriciteitswet mag distributiebedrijf EDON formeel geen stroom importeren. De Sep heeft in april 1991 al een principe-akkoord gesloten met het Noorse bedrijf Statkraft tot levering van 500 MW waterkrachtstroom vanaf het jaar 2001. Na discussie en overleg komen Sep en EDON tot een samenwerkingsverband. Samen met de Noorse partners zullen twee joint-ventures worden opgericht, één voor de exploitatie van kabels (StatKraft), de andere voor de exploitatie van energie (SørKraft). Het betreft een totaallevering van 1200 MW. De Noorse waterkrachtcentrales leveren overdag stroom aan Nederland, 's nachts kan Nederlandse stroom tegen nachttarief naar Noorwegen. Daarmee wordt een soort van opslagsysteem voor elektriciteit gecreëerd. Door samenwerking hoeven de centrales bovendien minder te worden teruggeschakeld en dit spaart brandstof en voorkomt hoge kosten. Het samenwerkingsverband sluit aan bij de aanbevelingen van de Groep van Negen.

Koppeling stroomnetten Nederland en België

Sep bespreekt in 1993 met de Belgische elektriciteitsproducent Electrabel de mogelijkheden tot uitbreiding van koppeling aan elkaars stroomnetten. Sinds twee jaar kan op basis van een technische overeenkomst in geval van een storing al gebruik worden gemaakt van een deel van de bedrijfsreserve van de burens, ongeveer 150 MW. Dit geeft beide partijen een flinke brandstof- en kostenbesparing. Door verdergaande technische samenwerking is misschien een vermindering van de belasting van het centrale productievermogen met 600 MW mogelijk. Intensieve samenwerking kan de onderhandelingspositie over tarieven met andere elektriciteitsproductiebedrijven bovendien versterken. In het elektriciteitsplan 1995-2004 zal de formele samenwerking worden opgenomen.

Schadeclaim EZH bij EZ in verband met Maasvlakte-centrale

In 1990 gaf de Minister van EZ zijn goedkeuring aan het Elektriciteitsplan 1991-2000, waarin opgenomen de bouw van een derde poederkoolcentrale op de Maasvlakte. Begin 1992 komt Minister Andriessen echter terug op dit besluit. Gezien de ontwikkeling van het elektriciteitsverbruik zou de betreffende centrale niet meer nodig zijn, maar de elektriciteitsproducenten vermoedden dat hierin de Texaco-kwestie een rol speelt. Omdat door de elektriciteitsproductiebedrijven wel aanloopkosten werden gemaakt, een bedrag van 22 miljoen gulden, wordt door EZH half april een schadeclaim ingediend bij EZ. Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven oordeelt in juli dat de overheid niet zonder meer op eerdere besluiten kan terugkomen en veroordeelt EZ tot de betaling van een nader te bepalen schadevergoeding aan EZH.

Stadsverwarming Amsterdam Zuid-Oost

Op 18 januari tekenen productiebedrijf UNA en distributiebedrijf EBA een contract voor de levering van warmte in Amsterdam Zuid-Oost. Op de lokatie Diemen zal een STEG-eenheid worden geplaatst die 250 MW elektriciteit en 180 MW warmte kan leveren. UNA draagt zorg voor de productie en het transport van de warmte, distributie en levering hiervan aan de klanten is de taak van EBA. De warmtelevering moet in 1995 starten met 30 MW en groeien naar 100 MW in 1998. Met het project wordt een besparing van ongeveer 28 miljoen m³ aardgas bereikt in 1998, deze besparing kan bij uitbreiding oplopen tot 37 miljoen m³ per jaar.

Steun van Sep voor Roemeense energievoorziening

De Sep sluit begin mei samen met het Franse elektriciteitsbedrijf Electricité de France (EdF) een vijfjarig samenwerkingscontract met Renel, een Roemeens elektriciteitsbedrijf in Boekarest. De Sep en EdF gaan werken aan een verbetering van de Roemeense elektriciteits- en warmtevoorziening. De Sep zal zich met name richten op verbetering van de elektriciteitsproductie uit olie en kolen, transport en distributie van warmte, warmte/kracht-koppeling en optimalisering van de productie in centrales. Het EdF gaat zich bezighouden met waterkracht, financieel management, de organisatie- en tariefstructuur en het transport en de distributie van elektriciteit. In 1993 worden de meest urgente projecten geselecteerd. Franse en Nederlandse deskundigen uit de elektriciteitssector zullen bij de uitvoering van de projecten betrokken worden.

Verbouwing Borssele-centrale

Het zogenoemde Plan van Modificaties voor de kerncentrale in Borssele is gereed gekomen na uitgebreid onderzoek en bevat een pakket van aanpassingen aan de nieuwste veiligheidsinzichten; van uitbreiding van het vermogen is geen sprake. Zo zal onder andere de noodstroomvoorziening worden uitgebreid, de stoom- en voedingswaterleidingen worden vervangen en een nieuw drukkoudsysteem inclusief kleppen worden geïnstalleerd. Met de aanpassing die rond 467 miljoen gulden gaat kosten, zou in 1995 een start gemaakt worden. De eerste versie van het plan werd in 1991 goedgekeurd door de Sep-aandeelhouders, de Kernfysische Dienst en het Ministerie van VROM.

De Minister van EZ schrijft in een brief van 7 mei 1993 aan de Sep, EZH en de Tweede Kamer dat inzake de vergunningverlening gekozen is voor een uitgebreide vergunningverleningsprocedure inclusief inspraak en een milieu effect rapportage, op basis van artikel 17, eerste lid van de Kernenergiewet. Bij deze beslissing heeft de uitspraak van de Raad van State over de vergunning voor de Dodewaard-centrale een belangrijke rol gespeeld. Het besluit betekent een vertraging van de aanpassingen met twee jaar waardoor de centrale pas in 1997 klaar zal zijn. De EZH gaat daarom vooralsnog niet akkoord met het project; 470 miljoen gulden voor een centrale die volgens de planning in 2004 gesloten wordt, acht het productiebedrijf bedrijfseconomisch onverantwoord. De Sep stelt vervolgens in het financieel-economische bedrijfsplan voor om de centrale drie jaar langer open te houden, tot 2007. De aandeelhouders gaan daarmee akkoord mits het openhouden niet meer zal kosten dan de 467 miljoen gulden, de centrale in 1997 helemaal klaar is en Minister Andriessen instemt met de verlengde openstelling tot 2007. In het nieuwe Elektriciteitsplan zal de kerncentrale Borssele als productie-eenheid worden opgenomen tot het jaar 2007.

Vliegasdepot

In 1993 onderhandelt de Sep met de Provincie Friesland over de bouw van een vliegasdepot aan de kanaalzône tussen Harlingen en Franeker, bij Herbaijum. Doordat de komende 25 jaar mogelijk meer kolenstookafval vrij komt dan kan worden afgezet in de wegenbouw en bij de productie van gipskarton en kunstgrind is de Sep op zoek naar een plek voor langdurige bovengrondse opslag. Uiteindelijk geeft Gedeputeerde Staten geen toestemming tot de bouw van het depot, de Sep speurt ondertussen verder naar een geschikte plaats, onder meer bij de Eemshaven.

Warmte/kracht-centrale RoCa-3

In september maakt het productiebedrijf EZH een symbolische start met de bouw van een gasgestookte warmte/kracht-centrale in Rotterdam aan de Capelseweg. Deze eenheid, RoCa-3 genaamd, zal vanaf 1996 elektriciteit leveren aan het landelijke koppelnet. De warmte die vrijkomt tijdens het productieproces zal worden gebruikt door vrijwel alle tuinbouwbedrijven in Bleiswijk en Bergschenhoek. Uniek in dit project is dat een deel van de vrijkomende rookgassen wordt opgevangen waardoor na bewerking CO₂ geleverd kan worden aan de tuinders. Deze gebruiken de CO₂ om de groei van de gewassen te versnellen. Afspraak is dat EZH over het jaar heen rond 90% van de warmtebehoefte zal dekken, alleen in een situatie met en harde wind en erge kou zullen de tuinders zelf moeten bijstoken. De centrale krijgt een elektrisch vermogen van maximaal 220 MW. Verwacht wordt dat RoCa-3 een energiebesparing van 20 tot 30% zal opleveren en een even grote vermindering van de CO₂-emissies. De totale investeringskosten worden geschat op 600 miljoen gulden. Het distributiebedrijf Energie Delfland N.V. zal de distributie van de warmte en rookgassen verzorgen.